



## Nefret Söylemi ile Mücadele

### 15 Nolu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararı: Ana Başlıklar

” Nefret söylemi demokratik bir toplumun uyumu, insan haklarının korunması ve hukukun üstünlüğü açısından büyük tehlikeler yaratır.

Nefret söyleminin kullanılmasına karşı alınacak önlemler özel inançlar, ideolojiler veya dinlerden ziyade bireyleri ve insan gruplarını korumaya hizmet etmelidir.

Nefret söylemine getirilen kısıtlamalar, azınlıkları susturmak ve resmi politikalara yönelik eleştirileri, siyasi muhalefeti ya da dini inançları bastırmak üzere suistimal edilmemelidir.

#### TEMEL MESAJ

Nefret söyleminin kullanımına karşı etkili eylem aşağıdaki hususları gerektirir:

- İfade özgürlüğü, hoşgörü ve eşit haysiyete saygının asli önem taşıdığı kabul edilmesi;
- Nefret söyleminin kullanılmasına yol açan koşulların teşhis edilmesi ve bu koşulları ortadan kaldıracak uygun önlemlerin alınması;
- Kamusal aktörlere ilave olarak geniş bir özel ve sivil toplum aktörleri yelpazesinin katılımı ve taahhütü.

#### SEÇİLMİŞ TAVSİYE KARARLARI

**1. Çoğulculuğa saygılı olmanın önemine ve nefret söyleminin yol açtığı tehlikelere ilişkin toplumsal farkındalık yaratmanın yanı sıra hem nefret söyleminin dayandığı temellerin yanlışlığını hem de nefret söyleminin kabul edilemez olduğunu aşağıdaki hususlar yoluyla göstermek:**

- Yanlış bilgilendirme, negatif klişeleştirme ve damgalamayla mücadele etmek;
- Çocuklar, genç insanlar, kamu görevlileri ve halk için özel eğitim programları geliştirmek;
- Sivil toplum örgütleri, eşitlik kurumları ve ulusal insan hakları kuruluşlarını nefret söylemiyle mücadele etme konusunda desteklemek;
- Kamuya mal olmuş kişileri nefret söylemine karşı, bu söylemi kınamakla kalmayıp aynı zamanda bu söylemin tehdit ettiği değerleri destekleyecek şekilde hızlı tepki vermeye teşvik etmek.

**2. Nefret söylemine maruz kalanlara aşağıdaki hususlar yoluyla hem bireysel hem de toplu destek sağlamak**

- Danışmanlık ve rehberlik aracılığıyla yaşadıkları her türlü travma ve utanma duygusuyla başetmelerine yardımcı olmaya çalışmak;
- Tazmin haklarının farkında olmalarını ve bu haklarını kullanabilmelerini sağlamak;
- Kendilerine karşı kullanılan nefret söylemini bildirmelerini; bunun yanı sıra buna tanık olan diğerlerinin de bu kullanımı bildirmelerini teşvik etmek ve kolaylaştırmak;
- Nefret söyleminden şikayetçi olan ya da bunun kullanıldığını bildiren birine kötü muamele veya tacizi cezalandırmak.

### 3. Nefret söyleminin kullanılmasına karşı bir mücadele aracı olarak kamu ve özel kuruluşların (buna seçimle işbaşına gelmiş kurumlar, siyasi partiler, eğitim kurumları ve kültür ve spor organizasyonları dahildir) öz denetimine aşağıdaki hususlar aracılığıyla destek vermek

- ▶ Hükümlerinin ihlal edilmesi halinde görevin askıya alınması ve diğer yaptırımlar sağlayan davranış kurallarının benimsenmesini teşvik etmek ve bu kuralların etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak;
- ▶ Siyasal partileri Irkçı Olmayan Bir Toplum İçin Avrupa Siyasal Partiler Şartı'nı (Charter of European Political Parties for a non-racist society) imzalamaya teşvik etmek;
- ▶ Yanlış bilgilendirme, negatif klişeleştirme ve damgalamanın izlenmesini teşvik etmek.

#### OLGULAR VE BULGULAR

"ECRI'nin ülke izlemeleri sırasında elde ettiği bulgular arasında... bazı medya organlarında alenen ırkçı içerikli yayınlar, Nazizme övgü ve Holokostun inkarı, bazı azınlıklarla bağlantılı olarak saldırgan bir dil ve klişeler kullanılması ve bu gruplara mensup kişiler hakkında sokaklarda, okullarda ve dükkanlarda aşağılayıcı yorumların yanı sıra bu insanlara karşı şiddet kullanılmasına yönelik çağrılar ve azınlık dillerinin kullanılmasına karşı bazı kampanyalar yer almıştır... nefret söyleminin kullanılması aşırı uçtaki kimseler ve ana akım dışında kalanlarla sınırlı değildir. Dolayısıyla birçok parlamentoda ve kamu görevlileri tarafından kaba bir tonun kullanılmasının giderek daha saldırgan ve hoşgörüsüz bir kamu söylemine katkıda bulunduğu anlaşılmıştır... Ayrıca kamuya mal olmuş kişilerin, sadece özel gruplara yönelik düşmanlığı sürdürme ve artırma eğiliminde olan önyargı ve hoşgörüsüzlüğün varlığını meşrulaştırma çabaları da kaydedilmiştir. Kullanılan nefret söylemlerinin hepsi çok aşikar değildir, bazı yayınlar önyargı ve nefreti yaymak üzere "şifreli" dile dayanırlar." 15 Nolu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararı için Açıklayıcı Not.

"İnternet, ırkçılığı ve hoşgörüsüzlüğü teşvik etmek için önemli bir araç haline geldi. Sosyal medya aracılığıyla kullanılan nefret söylemi hızla artmaktadır ve daha önce aşırılık yanlısı basılı medyanın ulaştığından çok daha geniş okur kitlesine ulaşma potansiyeline sahiptir" 2014 ECRI Yıllık Raporu

### 4. Nefret söylemi kullanımına yönelik medeni hukuk ve idare hukuku kapsamındaki sorumluluğu, ifade özgürlüğü hakkına saygılı olmak suretiyle, aşağıdaki hususları yerine getirerek açıklığa kavuşturmak

- ▶ Nefret söylemini kullananlar, internet hizmeti sağlayıcıları, web forumları ve yöneticileri, *online* araçlar, sosyal medya platformları, blog moderatörleri ve benzer rolleri üstlenen diğerlerinin özel sorumluluklarını belirlemek;
- ▶ Yargı izni ya da onayına bağlı olarak, internet erişimi olan içerikten nefret söyleminin çıkarılmasını talep etme, nefret söylemi kullanan siteleri bloke etme, nefret söyleminin yayımlanmasını yasaklama ve nefret söylemini kullananların kimliğini açıklamaya mecbur etme yetkisinin verilmesini sağlamak;
- ▶ Bu yetkilerin kullanılması için nefret söylemine hedef olanlar, eşitlik kurumları, ulusal insan hakları kuruluşları ve ilgili sivil toplum kuruluşlarını desteklemek.

#### ECRI – FAYDALI LİNKLER

15 Nolu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararı, Nefret Söylemiyle Mücadele

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-15-2016-015-ENG>

7 Nolu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararı Irkçılık ve Irka Dayalı Ayrımcılıkla Mücadele Ulusal Mevzuatı

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-07rev-2003-008-ENG>

6 Nolu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararı, Irkçılık, Yabancı Düşmanlığı ve Antisemitizm Kapsayan İçeriklerin İnternet Aracılığıyla Yayılmasıyla Mücadele

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-06-2001-001-ENG>

Avrupa Konseyi Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi Ek Protokolü

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008160f>

Avrupa Komisyonu Çevrimiçi Yasadışı Nefret Söylemiyle Mücadele Tüzüğü

[http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate\\_speech\\_code\\_of\\_conduct\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate_speech_code_of_conduct_en.pdf)